

ارائه راهکارهای اصلاحی برای غلبه بر موانع ساخت پروژه‌های سبز در ایران

یاشار ابراهیمی زاویه^۱، منوچهر اسدی^۲

۱- کارشناسی ارشد مهندسی عمران گرایش مهندسی و مدیریت ساخت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بناب

۲- کارشناسی ارشد مهندسی عمران گرایش سازه های هیدرولیکی، دانشگاه تبریز

Sazegostar_co@yahoo.com

چکیده

امروزه، صنعت ساخت ساختمان، بخش اعظمی از آلودگی های زیست محیطی را ایجاد می کند. با توجه به این نگرش و لزوم کاهش مشکلات حاصل از ساخت، ایجاد ساختمان های سبز و در عین حال پایدار با توجه به معضلات زیست محیطی که وجود دارد، بیشتر مورد توجه قرار گرفته است. با توجه به روش های متفاوت طراحی و ساخت ساختمان های سبز نسبت به ساختمان های معمولی، مدیران پروژه با چالش های جدیدی روبرو هستند و باید نقش هایی را بپذیرند که به صورت سنتی بخشی از مسئولیت آنها نمی باشد. با توجه به لزوم و ماهیت ساخت و ساز سبز در ایران، و نیز اهمیت موفقیت مدیران در پروژه های سبز، نیاز به شناسایی و درک بهتر موانع کلیدی و چالش های موجود پیش روی مدیران است. به منظور افزایش روند ساخت سبز و بالا رفتن راندمان کاری مدیران پروژه و کیفیت ساختمان های سبز در ایران، این تحقیق در تلاش است تا موانع و چالش هایی که مدیران پروژه در مدیریت پروژه های ساخت سبز با آن روبرو هستند را شناسایی کرده و در جهت رفع و کاهش آنها راهکار مناسب ارائه دهد. در این پژوهش، با استفاده از پرسشنامه استاندارد و بر اساس مقیاس پنج گزینه ای لیکرت متغیر های پژوهش دسته بندی شده و توسط اساتید جهت تایید روایی مورد بررسی قرار گرفت و پس از آن در بین مدیران پروژه در شهر تهران توزیع شد. در تجزیه و تحلیل پرسشنامه، هم آمار توصیفی و هم آمار استنباطی استخراج شد و همچنین برای سنجش پایایی پرسشنامه از آزمون آلفای کرونباخ استفاده گردید. در نهایت نیز برای آزمون فرضیات، از مدل معادلات ساختاری با استفاده از نرم افزار اسمارت پی ال اس و اس پی اس استفاده شد.

کلمات کلیدی: ساخت و ساز سبز، توسعه پایدار، محیط زیست، مدیریت پروژه سبز، تحلیل آماری

۱- مقدمه

پروژه های سبز در ایران، مجموعه اصول، روش ها، مقررات و ضوابط فنی، حقوقی، مالی حاکم بر تهیه، اجرا، ارزشیابی و بهره برداری طرح های عمرانی کشور و چگونگی انتخاب و به کارگیری عوامل دست اندرکار مربوط به آن و تعیین مشخصات عوامل یادشده و نحوه ارتباط بین آنهاست که به صورت آیین نامه، دستورالعمل یا راهنما در حد وسیعی منتشر و مورد استفاده قرار می گیرد. پروژه های سبز کشور مجموعه ای از سیستم های همبسته با رویکرد ایجاد یکپارچگی در سیاست گذاری و طراحی فرآیندهای همسو برای تحقق اهداف برنامه های توسعه ای کشور بوده که همانا بهره برداری بهینه از منابع، ایجاد سیستم و ارائه ضوابط مورد نیاز هر یک از مراحل چرخه عمر طرح های سرمایه گذاری با توجه به تنوع آنها می باشد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

از آنجا که احداث هر طرح عمرانی گام مهمی به سوی رفاه، بهداشت و توسعه پایدار می باشد اگر خواهان سرزمینی آباد و مترقی هستیم، باید احداث پروژه های عمرانی را مورد توجه ویژه قرار دهیم. برای نیل به این هدف، قبل از هر چیز باید قوانین و مقررات پیشرفته را که متضمن پیدایش ساختار صحیح و اصولی این صنعت است، وضع کنیم. ساختار کنونی نظام فنی - اجرایی کشور در زمینه ساخت طرحهای ملی، ساختاری نامناسب است که نه تنها در جهت بهبود کارها نیست، بلکه عامل بروز انواع نابسامانی ها نیز می باشد. عواملی همچون مدت، قیمت و کیفیت که بیانگر توفیق یا عدم توفیق یک طرح هستند، طرح های سرمایه گذاری کشور را در وضعیت اسفباری قرار داده و کشور را در ردیف عقب افتاده ترین ممالک دنیا قرار میدهند، ضمن اینکه درباره فقدان توجیه طرحهای عمرانی هم عده ای از کارشناسان معتقدند که اجرای طرحها و پروژه های استانی و ملی محتاج مطالعات و تحقیقات گسترده است، به نحوی که پیش از آغاز عملیات اجرایی، طرح یا پروژه از زوایای مختلفی مورد دقت نظر و بررسی قرار گیرد. اما متأسفانه به این موضوع کمتر توجه شده و در جریان تصمیم گیریها منافع شخصی بر مصالح ملی و مقتضیات علمی پیشی گرفته است. به همین دلیل ملاحظه می شود که برخی از دستگاههای اجرایی پس از هزینه کردن صدها میلیون ریال، عملیات اجرایی تعدادی از طرحها را به دلیل عدم برخورداری از توجیه علمی، فنی و اقتصادی متوقف کرده اند.

عده دیگری از مدیران هم در بحث راجع به این مشکل بر موضوع اصرار دولت برای اجرا و نظارت بر تمامی طرحها انگشت میگذارند و میگویند که امروزه در اقتصاد جهانی این موضوع ثابت شده که همه دولتها نمیتوانند مجریان خوبی برای اجرای طرح ها یا پروژه ها باشند و ضعف های نهفته در سیستم دولتی عملاً زمان اجرای پروژه ها را افزایش میدهد. از سوی دیگر، چون مقامات دولتی در هنگام برنامه ریزی یا اجرای طرحها به منابع دولتی متکی هستند لذا به راهکارهای صرفه جویی و ارزان سازی پروژه ها توجه ندارند و موجب افزایش هزینه های اجرایی پروژه ها میشوند و باز هم به علت عدم احساس مسئولیت و مالکیت نسبت به پروژه ها، موضوع کیفیت را نادیده می انگارند و نتیجه همه اینگونه عملکردها است که بالاترین مقامات اجرایی و مسئولان دست اندر کار پروژه های عمرانی نیز دست به انتقاد و گلایه میزنند و در این شرایط بهترین واکنش آنان همان است که به جای رسیدن به بن بست و فرو رفتن در لاک انفعال، تصمیم بگیرند که تمامی افکار و توجیهات و برنامه ها و عملیات گذشته را مورد بازنگری و ارزیابی مجدد قرار دهند. حال که در چنین شرایطی قرار گرفته ایم لازم به یادآوری است که در این بازنگری، از توانائی های مادی و معنوی نهفته در بخش خصوصی غفلت نورزند و از الگوهای موفق در این زمینه پیروی کنند.

علاوه بر آن در مورد مشاوران و پیمانکاران دولت بعنوان مدیران بزرگ و اصلی طرحهای عمرانی و طرف قرارداد با مشاوران و پیمانکاران طبق یک قانون نانوشته که به صورت عرف در آمده و آثار آن در اسناد پیمان و شرایط عمومی پیمان و دیگر اسناد قراردادی دیده می شود، حق سلطه و اقتداری خاص برای خود قائل می باشد. این روحیه و فرهنگ سلطه و اقتدار و سعی در حفظ آن از طرف دولت و متأسفانه سلطه پذیری طرف مقابل نیز باعث شده است که تلاشگران عرصه سازندگی نتوانند تمام ظرفیتهای خود را آزاد و در خدمت ملت و مملکت قرار دهند. همواره نقش سرمایه و مدیریت دولتی که از ملزومات صددرصد ضروری برای انجام یک پروژه عمرانی هستند بسیار پر رنگتر از نقش آفرینی واقعی سازندگان توانمند بخش خصوصی بروز و ظهور داشته است. برعکس تأثیر و نقش مدیریت طراحی و اجرا یعنی مدیران شرکتهای مشاوره و پیمانکاری که اساسی ترین زحمات را متقبل و همچنین بالاترین ریسکها را متقبل میشوند و نقش اساسی در به بار نشستن طرح و تکمیل و به بهره برداری رساندن پروژه ها دارند کم رنگ و محو جلوه داده میشود.

باهدف بیان این واقعیت که ساختار قراردادهای دولتی برای طرح های عمرانی و صنعتی و به تبع آن نحوه برگزاری مناقصات و تعیین صلاحیت مشاوران و پیمانکاران و مانند آن باید به طور ریشه ای دگرگون شوند و تغییرات اصلاحی مشکلی را حل نخواهد کرد. در این تحقیق سعی شده نارسایی ها و اشکالات نظام موجود در پروژه های سبز بررسی و راهکارهایی جهت اصلاح این وضعیت پیشنهاد شود.

۲- چالش‌های پیش روی پروژه‌های سبز در ایران

پروژه سازی در ایران به روش سنتی انجام می شود و هنوز این روش مورد قبول مردم است و این ناشی از فرهنگ پروژه سازی در ایران می باشد. وقتی یک روش نوین یا یک تکنولوژی نوین به صنعت پروژه ورود پیدا می کند؛ با مقاومت از طرف جامعه مهندسی روبرو می شود و این موضوع ناشی از عدم شناخت دقیق از مزایای روش جدید می باشد.

توجه به این نکته ضروری است که کشور ما با مشکل استاندارد مصالح پروژه‌های و کمبود فناوری روبرو نیست، بلکه مشکل فرهنگ استفاده صحیح از این فناوری را داریم. نمونه بارز آن بحث صنعتی سازی در پروژه‌هاست که سال‌های سال است که همه بر لزوم صنعتی سازی پروژه تاکید دارند اما این موضوع به صورت مقطعی و کوتاه مدت و در یک بازه زمانی محدود مورد بحث و بررسی قرار می گیرد و دوباره به فراموشی سپرده می شود و یک نگاه جامع، کلی و راهبردی در مورد آن وجود ندارد.

در کشور، صنعت نوین برای ساخت پروژه نداریم. می توان اجرای غیر تخصصی پروژه‌ها را از دیگر دلایل کاهش عمر و کیفیت پروژه‌های ساخته شده عنوان کرد، به طوری که عمر متوسط پروژه در ایران حدود ۳۰ سال است، در حالی که عمر متوسط پروژه‌ها در برخی کشورها به ۱۰۰ سال می رسد. مباحث مقررات ملی پروژه که در ۲۲ مبحث با عناوین و موضوعات مختلف تدوین شده اند تا حدودی توانسته اند که نگرش سنتی به پروژه سازی و نگهداری و بهره برداری از آن را تغییر دهند. اما هنوز هم صنعتی سازی جایگاه خود را پیدا نکرده است. در این میان پروژه‌های سبز نیز مستثنی نیستند. اما متخصصین بیکار نبوده اند بلکه تلاشی در این زمینه صورت گرفته است؛ که از آن جمله می توان به ایجاد انجمن پروژه سبز اشاره نمود. این انجمن یک شورای غیر دولتی است که در سال ۲۰۰۸ در تهران با هدف توسعه و ترویج طراحی، ساخت وساز و استفاده از پروژه‌های دوستدار محیط زیست در ایران با ترغیب اجرای شیوه‌های پروژه سازی سبز راه اندازی شده است. این انجمن راه حل‌های تخصصی برای رسیدن به پایداری در صنعت پروژه سازی را فراهم می کند و همچنین به عنوان سازمان ملی توسعه و ترویج شیوه‌های پروژه سازی سبز، آیین نامه‌ها و آموزش‌های حرفه ای را برای کاربران خود فراهم می کند. البته تلاشی در جهت بهبود کیفیت پروژه‌ها صورت گرفته است که می توان به طرح برچسب انرژی پروژه اشاره کرد که علاوه بر مشخص کردن رده ی انرژی، نشان دهنده ی میزان شرایط آسایش حرارتی پروژه است.

۳- روش تحقیق

برای گردآوری داده های ثانویه مرتبط با موضوع تحقیق از روش جست و جو در منابع کتابخانه ها و کتابخانه های دیجیتال و برای گردآوری داده های اولیه، از روش پیمایش و ابزار پرسشنامه استفاده گردید. در این پژوهش، با استفاده از پرسشنامه استاندارد و تدوین آن بر اساس فرضیه های تحقیق سوالاتی مطرح و بر اساس متغیر های پژوهش دسته بندی شده و توسط اساتید از جمله استاد راهنما و مشاور از جهت تایید روایی مورد بررسی قرار گرفته و پس از آن در بین مدیران پروژه در شهر تهران توزیع و پس از دریافت، جهت تجزیه و تحلیل و به دست آوردن نتایج آماری مورد بررسی قرار می گیرد. مقیاس مورد استفاده در این تحقیق جهت بررسی متغیر ها، طیف پنج گزینه ای لیکرت می باشد. در این تحقیق، شهر تهران به عنوان محدوده و قلمرو مطالعاتی در نظر گرفته شد. همچنین، از روش نمونه گیری ساده تصادفی استفاده شده است. در تحقیقات علمی اینکه اندازه نمونه چقدر باشد بسیار حائز اهمیت است چرا که اندازه نمونه کوچکتر و یا بزرگتر سبب اتلاف منابع شده و یا محقق را به نتایج فاقد استفاده عملی می کشاند در پاسخ به سوالات مصاحبه با ۲۹ نفر از خبرگان اجرائی در کشور مصاحبه انجام پذیرفته و سوالات پرسش نامه هم بین ۲۹ نفر از متخصصین شاغل در عرصه نظام اجرائی کشور توزیع شده است.

در تجزیه و تحلیل پرسشنامه، هم به آمار توصیفی و هم به آمار استنباطی توجه شد. از آمار توصیفی برای توصیف خصوصیات جمعیت شناختی (سن، اشتغال، جنسیت و مقطع تحصیلی) استفاده گردید. برای سنجش پایایی پرسشنامه از آزمون آلفای کرونباخ استفاده گردید. پس از اثبات نرمال بودن داده ها، اقدام به تحلیل عاملی تاییدی برای سنجش روایی سازه و سنجش برازش مدل کردیم. در نهایت نیز برای آزمون فرضیات مد نظر از مدل معادلات ساختاری و به طور اخص تکنیک تحلیل مسیر با

استفاده از نرم افزار اسمارت پی ال اس استفاده شده است. نسخه ۳ نرم افزار اسمارت پی ال اس و نسخه ۲۳ اس پی اس برای تدوین مدل معادله ساختاری استفاده شده است.

۴- روش تجزیه و تحلیل داده ها

در این تحقیق ابتدا پرسش نامه‌های تکمیل شده بازبینی و کنترل شده و اشکالات موجود در آنها شناسایی شده و پرسش نامه‌های مخدوش و غیر قابل استفاده کنار گذاشته شده سپس سئوالات کدگذاری شده و داده‌ها به رایانه وارد می شود به جهت بالا بردن دقت در ورود داده‌های پرسش نامه به محض ورود هر داده پرسش نامه مربوط به آن داده شماره گذاری شده که این شماره داده شده متناظر با شماره سطرهای نرم افزار بوده و با استفاده از نرم افزار اسمارت پی ال اس تجزیه و تحلیل آماری انجام می گیرد. در رابطه با سئوالات مصاحبه هم از روش تحلیل محتوا استفاده می شود، کدگذاری فرایندی است که به موجب آن اطلاعات خام به طور منظمی تغییر شکل یافته و به واحدهائی برای توصیف دقیق ویژگی‌های محتوا تبدیل می شوند (هولستی، ۱۴۷، ۱۳۸۰) و در این تحقیق با توجه به شکل سئوالات از پاسخ دهندگان خواسته شده است که به پرسش‌ها بصورت موردی با ذکر نکات کلیدی پاسخ داده و براین اساس نکاتی که بررسی آنها حائز اهمیت است از درون پرسش نامه‌ها احصا می گردند (دانائی، ۱۳۸۲) لازم بذکر است مسئله اساسی در هر تحلیل محتوایی مربوط به تعیین و تعریف مفاهیم کلان است و فرایند مقایسه پاسخ‌ها با یکدیگر برای یافتن محور مشترک که منجر به شکل گیری مفاهیم از آن‌ها می گردد سپس از کنار هم قراردادن مفاهیمی که در بطن خود دارای مفاهیم مشترکی می باشند مفاهیم کلان بدست می آید که این مفاهیم کلان مبنای تحلیل سئوالات و تعیین دیدگاه خبرگان در آسیب شناسی حوزه نظام فنی و اجرایی کشور خواهد بود.

در این بخش به تجزیه و تحلیل نتایج حاصل از پرسشنامه و مصاحبه‌های انجام شده در رابطه با پروژه‌های سبز و اجرایی کشوری پرداختیم. در ابتدا نتایج بدست آمده از سئوالات پرسش نامه بصورت مجزا در هر یک از سئوالات اصول پروژه‌های سبز و اجرایی و الزامات سامانه‌های مدیریت، پدید آوری و تهیه اسناد مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند در این حالت هر کدام از اصول و الزامات پروژه‌های سبز و اجرایی بصورت یک متغیر در نظر گرفته شده و وضعیت آن متغیر براساس پرسش نامه‌های تکمیل شده توصیف شده و سپس نمودار مربوطه هم ترسیم شده است. سپس در حالت کلی بادر نظر گرفتن هریک از سامانه‌های مدیریت، پدید آوری و تهیه اسناد بصورت یک متغیر کلی وضعیت هر سامانه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و نمودار مربوط به آن نیز ترسیم شده است

۴-۱- سامانه اصول و مبانی پروژه‌های سبز و اجرایی

نحوه ساخت این متغیر از ۲۴ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۳۴)، میانه (۲)، مد برابر با (۲)، بیشترین (۳)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۵۸) مشاهده شده است. با توجه به نمودار جعبه‌ای اصول و مبانی پروژه‌های سبز و اجرایی محاسبه شده نیمی از آزمودنی‌ها در سطوح پایین قرار گرفته است.

جدول ۴-۱: توصیف اصول و مبانی پروژه‌های سبز و اجرایی در میان آزمودنی‌ها

تعداد	انحراف معیار	کم‌ترین	بیشترین	مد	میانه	میانگین
۲۹	۰/۵۸	۱	۳	۲	۲	۲/۳۴

۴-۲- سامانه مدیریت

• متغیر حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی

نحوه ساخت این متغیر از ۸ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۲۴)، میانه آن برابر با (۲)، مد (۲)، بیشترین (۳)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۶۳) مشاهده شده است. با توجه به نمودار جعبه‌ای نمره استفاده از توان فنی و مهندسی محاسبه شده نیمی از آزمودنی‌ها در سطح پایین قرار گرفته است.

جدول ۴-۲: توصیف متغیر حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی در میان آزمودنی‌ها

میانگین	میانه	مد	بیشترین	کم‌ترین	انحراف معیار	تعداد
۲/۲۴	۲	۲	۳	۱	۰/۶۳	۲۹

• متغیر آموزش عوامل ذینفع

نحوه ساخت این متغیر از ۵ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۰۶)، میانه آن برابر با (۲)، مد (۲)، بیشترین (۳/۵)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۷۵) مشاهده شده است. با توجه به نمودار جعبه‌ای نمره آموزش عوامل ذینفع محاسبه شده ۷۵ درصد از آزمودنی‌ها در سطح پایین‌تر از متوسط قرار گرفته است.

جدول ۴-۳: توصیف متغیر آموزش عوامل ذینفع در میان آزمودنی‌ها

میانگین	میانه	مد	بیشترین	کم‌ترین	انحراف معیار	تعداد
۲/۰۶	۲	۲	۳/۵	۱	۰/۷۵	۲۹

• متغیر احراز صلاحیت مجریان

نحوه ساخت این متغیر از ۲ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۱۶)، میانه آن برابر با (۲)، مد (۲)، بیشترین (۳/۵)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۶۹) مشاهده شده است. با توجه به نمودار جعبه‌ای نیمی از آزمودنی‌ها احراز صلاحیت مجریان را در سطوح پایین مورد سنجش می‌دانند.

جدول ۴-۴: توصیف متغیر احراز صلاحیت مجریان از تغییر در میان آزمودنی‌ها

میانگین	میانه	مد	بیشترین	کم‌ترین	انحراف معیار	تعداد
۲/۱۶	۲	۲	۳/۵	۱	۰/۶۹	۲۸

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

• متغیر بیمه‌ها و تضامین صنفی

نحوه ساخت این متغیر از ۲ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۳۶)، میانه آن برابر با (۲/۵)، مد (۳)، بیشترین (۳/۵)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۷۷) مشاهده شده است. با توجه به نمودار از نظر ۷۵ درصد از آزمودنی‌های بیمه‌ها و تضامین صنفی در سطوح پایین‌تر از متوسط قرار دارد.

جدول ۴-۵: توصیف متغیر بیمه‌ها و تضامین صنفی در میان آزمودنی‌ها

تعداد	انحراف معیار	کم‌ترین	بیشترین	مد	میان	میانگین
۲۹	۰/۷۷	۱	۳/۵	۳	۲/۵	۲/۳۶

• متغیر مدیریت کیفیت و مهندسی ارزشی

نحوه ساخت این متغیر از ۲ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۴۶)، میانه آن برابر با (۲/۵)، مد (۳)، بیشترین (۳/۵)، کم‌ترین (۱/۵) و انحراف معیار (۰/۶۶) مشاهده شده است. با توجه به نمودار جعبه‌ای مشاهده می‌شود نمره مدیریت کیفیت و مهندسی ارزشی بیش از ۷۵ درصد از آزمودنی‌ها در سطوح پایین‌تر از متوسط است.

جدول ۴-۶: توصیف متغیر مدیریت کیفیت و مهندسی ارزشی در میان آزمودنی‌ها

تعداد	انحراف معیار	کم‌ترین	بیشترین	مد	میان	میانگین
۲۹	۰/۶۶	۱/۵	۳/۵	۳	۲/۵	۲/۴۶

• متغیر ارزیابی عملکرد

نحوه ساخت این متغیر از ۵ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۲۹)، میانه آن برابر با (۲)، مد (۲)، بیشترین (۳/۵)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۷۱) مشاهده شده است. با توجه به نمودار بیش از نیمی از آزمودنی‌ها معتقدند ارزیابی عملکرد در سطح پایین قرار گرفته است.

جدول ۴-۷: توصیف متغیر ارزیابی عملکرد در میان آزمودنی‌ها

تعداد	انحراف معیار	کم‌ترین	بیشترین	مد	میان	میانگین
۲۹	۰/۷۱	۱	۳/۵	۲	۲	۲/۲۹

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

• متغیر مشارکت تشکل‌ها

نحوه ساخت این متغیر از ۷ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۴۱)، میانه آن برابر با (۲)، مد (۳)، بیشترین (۴)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۸۲) مشاهده شده است. با توجه به نمودار جعبه‌ای ۵۰ درصد از آزمودنی‌ها معتقدند مشارکت تشکل‌ها در سطوح پایین قرار دارد.

جدول ۴-۸: توصیف متغیر مشارکت تشکل‌ها در میان آزمودنی‌ها

تعداد	انحراف معیار	کم‌ترین	بیشترین	مد	میانه	میانگین
۲۹	۰/۸۲	۱	۴	۳	۲	۲/۴۱

• جمع بندی سامانه مدیریت

نحوه ساخت این متغیر از ۲۳ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۳۷)، میانه (۲)، مد برابر با (۳)، بیشترین (۴)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۷۷) مشاهده شده است. با توجه به نمودار جعبه‌ای مشاهده می‌گردد نمره مدیریت ۲۵ درصد از آزمودنی‌ها در سطوح متوسط و بالاتر از آن قرار گرفته است.

جدول ۴-۹: توصیف متغیر مدیریت در میان آزمودنی‌ها

تعداد	انحراف معیار	کم‌ترین	بیشترین	مد	میانه	میانگین
۲۹	۰/۷۷	۱	۴	۳	۲	۲/۳۷

۴-۳- سامانه پدید آوری پروژه‌ها از مرحله پیدایش تا بهره برداری

• متغیر پیدایش و تعریف و تصویب طرح‌ها

نحوه ساخت این متغیر از ۷ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۳۹)، میانه (۲)، مد آن برابر با (۳)، بیشترین (۴)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۷۴) مشاهده شده است. با توجه به نمودار جعبه‌ای ۵۰ درصد از آزمودنی‌ها معتقدند نمره پیدایش و تعریف و تصویب طرح‌ها در سطوح پایین قرار گرفته است.

جدول ۴-۱۰: توصیف متغیر پیدایش و تعریف و تصویب طرح‌ها در میان آزمودنی‌ها

تعداد	انحراف معیار	کم‌ترین	بیشترین	مد	میانه	میانگین
۲۹	۰/۷۴	۱	۴	۳	۲	۲/۳۹

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

• متغیر طراحی و تایید

نحوه ساخت این متغیر از ۳ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۳۹)، میانه آن برابر با (۲)، مد (۳)، بیشترین (۴)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۷۳) مشاهده شده است. با توجه به نمودار جعبه‌ای از نظر نیمی از آزمودنی‌ها متغیر طراحی و تایید در آن‌ها در سطوح پایین قرار گرفته است.

جدول ۴-۱۱: توصیف متغیر طراحی و تایید در میان آزمودنی‌ها

تعداد	انحراف معیار	کم‌ترین	بیشترین	مد	میانه	میانگین
۲۸	۰/۷۳	۱	۴	۳	۲	۲/۳۹

• متغیر تأمین اعتبار و بودجه

نحوه ساخت این متغیر از ۱ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۴۶)، میانه آن برابر با (۳)، مد (۳)، بیشترین (۴)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۹۹) مشاهده شده است. با توجه به نمودار نمره تأمین اعتبار و بودجه محاسبه شده ۷۵ درصد از آزمودنی‌ها در سطوح پایین تر از متوسط قرار دارد.

جدول ۴-۱۲: توصیف متغیر تأمین اعتبار و بودجه در میان آزمودنی‌ها

تعداد	انحراف معیار	کم‌ترین	بیشترین	مد	میانه	میانگین
۲۸	۰/۹۹	۱	۴	۳	۳	۲/۴۶

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

• متغیر ارجاع کار به عوامل

نحوه ساخت این متغیر از ۱ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۲۵)، میانه آن برابر با (۵)، مد (۳)، بیشترین (۴)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۸۵) مشاهده شده است با توجه به نمودار جعبه‌ای نمره ارجاع کار به عوامل محاسبه شده نیممیز آزمودنی‌ها در سطح پایین قرار داشته است.

جدول ۴-۱۳: توصیف متغیر ارجاع کار به عوامل در میان آزمودنی‌ها

میانگین	میانه	مد	بیشترین	کم‌ترین	انحراف معیار	تعداد
۲/۲۵	۲	۳	۴	۱	۰/۸۵	۲۷

• متغیر قراردادهای

نحوه ساخت این متغیر از ۲ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۳۹)، میانه آن برابر با (۲/۵)، مد (۲/۵)، بیشترین (۴)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۸۵) مشاهده شده است با توجه به نمودار جعبه‌ای نمره متغیر قراردادهای محاسبه شده ۲۵ درصد از آزمودنی‌ها در سطوح بالاتر از متوسط است.

جدول ۴-۱۴: توصیف متغیر قراردادهای در میان آزمودنی‌ها

میانگین	میانه	مد	بیشترین	کم‌ترین	انحراف معیار	تعداد
۲/۳۹	۲/۵	۲/۵	۴	۱	۰/۸۵	۲۸

• متغیر اجرای پروژه‌ها

نحوه ساخت این متغیر از ۶ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۴۳)، میانه آن برابر با (۲/۵)، مد (۳)، بیشترین (۴)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۷۴) مشاهده شده است. با توجه به نمودار ۷۵ درصد از آزمودنی‌ها معتقدند اجرای پروژه‌ها در سطح پایین تر از متوسط قرار دارد.

جدول ۴-۱۵: توصیف متغیر اجرای پروژه‌ها در میان آزمودنی‌ها

میانگین	میانه	مد	بیشترین	کم‌ترین	انحراف معیار	تعداد
۲/۴۳	۲/۵	۳	۴	۱	۰/۷۴	۲۹

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

• متغیر بهره برداری

نحوه ساخت این متغیر از ۱ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۵۳)، میانه (۳)، مد این متغیر برابر با (۳)، بیشترین (۴)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۸۸) مشاهده شده است. با توجه به نمودار مشاهده می‌شود نمره بهره برداری ۷۵ درصد از آزمودنی‌ها در سطح پایین تر از متوسط قرار گرفته است.

جدول ۴-۱۶: توصیف متغیر بهره برداری در میان آزمودنی‌ها

تعداد	انحراف معیار	کم‌ترین	بیشترین	مد	میانه	میانگین
۲۸	۰/۸۸	۱	۴	۳	۳	۲/۵۳

• متغیر پاسخگو بودن عوامل ذینفع

نحوه ساخت این متغیر از ۵ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۵)، میانه (۳)، مد برابر با (۳)، بیشترین (۴)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۸۴) مشاهده شده است. با توجه به نمودار مشاهده می‌شود نمره پاسخگو بودن عوامل ذینفع ۷۵ درصد از آزمودنی‌ها در سطوح بالاتر از متوسط تحقیق حاضر بوده است.

جدول ۴-۱۷: توصیف متغیر پاسخگو بودن عوامل ذینفع در میان آزمودنی‌ها

تعداد	انحراف معیار	کم‌ترین	بیشترین	مد	میانه	میانگین
۲۹	۰/۸۴	۱	۴	۳	۳	۲/۵

• متغیر نظارت

نحوه ساخت این متغیر از ۴ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۰۶)، میانه آن برابر با (۲)، مد (۲)، بیشترین (۴)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۸۴) مشاهده شده است. با توجه به نمودار جعبه‌ای بیشترین تجمع مشاهده شده در متغیر نظارت در سطح پایین مورد سنجش مشاهده است.

جدول ۴-۱۸: توصیف متغیر نظارت در میان آزمودنی‌ها

تعداد	انحراف معیار	کم‌ترین	بیشترین	مد	میانه	میانگین
۲۹	۰/۸۴	۱	۴	۲	۲	۲/۰۶

۵- جمع بندی متغیرهای سامانه پدید آوری پروژه‌ها از مرحله پیدایش تا بهره برداری

این سامانه از ۱۶ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۵۳)، میانه (۲)، مد این متغیر برابر با (۲)، بیشترین (۴)، کم‌ترین (۱) و انحراف معیار (۰/۷۴) مشاهده شده است. با توجه به نمودار مشاهده می‌شود نمره پدید آوری پروژه‌ها از مرحله پیدایش تا بهره برداری ۷۵ درصد از آزمودنی‌ها در سطوح متوسط و پایین‌تر از آن قرار گرفته است. جدول ۴-۱۹: توصیف متغیر پدید آوری پروژه‌ها از مرحله پیدایش تا بهره برداری در میان آزمودنی‌ها

تعداد	انحراف معیار	کم‌ترین	بیشترین	مد	میانه	میانگین
۲۸	۰/۷۴	۱	۴	۲	۲	۲/۵۳

۵-۱- سامانه تهیه اسناد و ضوابط فنی پدید آوری طرح‌های سرمایه گذاری

• توصیف متغیر تحقق انتظارات در تهیه اسناد

نحوه ساخت این متغیر از ۸ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۷۵)، میانه آن برابر با (۳)، مد (۳)، بیشترین (۴)، کم‌ترین (۱/۵) و انحراف معیار (۰/۶۷) مشاهده شده است. با توجه به نمودار نمره تحقق انتظارات در تهیه اسناد محاسبه شده ۷۵ درصد از آزمودنی‌ها در سطوح متوسط و بالاتر از آن قرار دارد. جدول ۴-۲۰: توصیف متغیر تحقق انتظارات در تهیه اسناد در میان آزمودنی‌ها

تعداد	انحراف معیار	کم‌ترین	بیشترین	مد	میانه	میانگین
۲۸	۰/۶۷	۱/۵	۴	۳	۳	۲/۷۵

• جمع بندی متغیرهای سامانه تهیه اسناد و ضوابط فنی پدید آوری طرح‌های سرمایه گذاری

این سامانه از ۱۱ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۶۳)، میانه (۳)، مد آن برابر با (۳)، بیشترین (۴)، کم‌ترین (۲) و انحراف معیار (۰/۵۶) مشاهده شده است. با توجه به نمودار جعبه‌ای تهیه اسناد و ضوابط فنی پدید آوری طرح‌های سرمایه گذاری در بیش از ۷۵ درصد از آزمودنی‌ها در سطوح متوسط مورد سنجش بوده است.

جدول ۴-۲۱: توصیف متغیر تهیه اسناد و ضوابط فنی پدید آوری طرح‌های سرمایه گذاری در میان آزمودنی‌ها

تعداد	انحراف معیار	کم‌ترین	بیشترین	مد	میانه	میانگین
۲۷	۰/۵۶	۲	۴	۳	۳	۲/۶۳

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۵-۲- مقایسه میزان تحقق اهداف سامانه های سامانه های پروژه های سبز و اجرایی

سامانه های پروژه های سبز و اجرایی کشور دارای سه متغیر مدیریت، پدید آوری پروژه ها از مرحله پیدایش تا بهره برداری و تهیه اسناد و ضوابط فنی پدید آوری طرح های سرمایه گذاری می باشد. با توجه به شاخص های محاسبه شده می توان گفت در میان این سه متغیر بیشترین میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۶۳)، بیشترین میانه برابر با (۳) ، بزرگترین مد برابر با (۳) و کمترین انحراف معیار (۰/۵۶) است.

جدول ۴-۲۲: توصیف عوامل موثر بر سامانه های پروژه های سبز و اجرایی در میان آزمودنی ها

متغیر	میانگین	میانه	مد	انحراف معیار
مدیریت	۲/۳۷	۲	۳	۰/۷۷
پدید آوری پروژه ها از مرحله پیدایش تا بهره برداری	۲/۵۳	۲	۳	۰/۷۴
تهیه اسناد و ضوابط فنی پدید آوری طرح های سرمایه گذاری	۲/۶۳	۳	۳	۰/۵۶

۵-۳- جمع بندی میزان تحقق اهداف اصول و الزامات سامانه های نظام فنی و اجرایی کشور

این متغیر از ۷۴ سوال ۵ گزینه ای تشکیل شده است. میانگین مشاهده شده برابر با (۲/۴۱) میانه آن برابر با (۲)، مد (۳)، بیشترین (۳)، کمترین (۱) و انحراف معیار (۰/۶۲) مشاهده شده است. با توجه به نمودار جعبه ای نمره تهیه و تدوین نظام فنی و اجرایی کشور در بیش از نیمی از آزمودنی ها در سطوح پایین مورد سنجش است.

جدول ۴-۲۳: توصیف متغیر تهیه و تدوین نظام فنی و اجرایی کشور در میان آزمودنی ها

میانگین	میانه	مد	بیشترین	کمترین	انحراف معیار	تعداد
۲/۴۱	۲	۳	۳	۱	۰/۶۲	۲۹

۶- نتیجه گیری و ارائه راهکارها

با توجه به مطالب ذکر شده در فصل چهارم تا کنون مشخص می توان عنوان نمود که پروژه های سبز و اجرایی کشور نتوانسته است که به جایگاه واقعی خود را در بهبود وضعیت پروژه های عمرانی از پیدایش تا بهره برداری دست پیدا کند که این موضوع در بررسی های فصل گذشته به خوبی خود را نشان می دهد و بایستی به آن پرداخته شود و راه های افزایش نقش این نظام در بالا بردن کیفیت کاهش هزینه و زمان اجرای پروژه ها به مرحله اجرا گذاشته شوند. بدین منظور بایستی در مرحله اول به شناسایی این مشکلات و معضلات کاهش نقش این نظام پرداخته و سپس نسبت به رفع آنها اقدام نمود. در این راستا بر اساس بررسی های به عمل آمده در این تحقیق فعالیت عوامل ذینفع پروژه های سبز و اجرایی در زمینه تهیه اسناد و ضوابط فنی موفق ارزیابی شده که حاصل کار کلیه این عوامل تهیه بیش از ۱۴۰۰ عنوان نشریه، بخشنامه، دستورالعمل و..... در زمینه های مختلف شش گانه بوده و در مجموع فعالیت این حوزه مطلوب می باشد لکن در حوزه های مدیریت و پدید آوری پروژه ها بدلائل متعدد ذکر شده نتوانسته به خوبی نقش واقعی خود را به خوبی ایفا نماید که در زیر جهت بهبود این وضعیت

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

پیشنهاداتی ذکر می گردد که به تفصیل در رابطه با نقاط قوت و ضعف زیر سامانه های نظام و راهکارهای اصلاحی آن بحث و تبادل نظر گردیده است:

۱. یکی از مهمترین عوامل ویا حتی مهمترین آنها ساخت بستری مناسب جهت همکاری و مشارکت همه عوامل ذینفع در اجرای تک تک بندهای اصول و الزامات و فعالیت های سامانه های نظام می باشد.
۲. پروژه های سبز و اجرایی کشور بدلیل نوپا بودن نتوانسته تاکنون نقش و جایگاه واقعی خود را در برنامه ریزی و توسعه کشور ایفا نماید هر چند که اهمیت این نظام در برنامه ریزی و اجرا برکسی پوشیده نیست. در همین رابطه بایستی توجه جدی به اهداف کمی برنامه ها اجرایی داشته باشیم.
۳. در طراحی، تصویب و اجرای یک نظام، مدیریت صحیح، بارزترین شاخص جهت اجرای موثر می باشد. تربیت صحیح و استفاده از مدیرانی لایق که هم از نظر فنی و هم از لحاظ آشنایی به فنون مدیریت پروژه راداشته باشند، بایستی سرلوحه کار مدیران ارشد دستگاه های اجرایی باشد. کمبود منابع انسانی باتجربه و آموزش دیده که توانایی طراحی، ساخت، مدیریت، بهره برداری و نگهداری پروژه ها را داشته باشند از موانع موجود در روند پیشرفت پروژه های سبز و اجرایی می باشد. البته این عامل صرفا مختص مورد تحقیق ما نبوده و معضل موجود در کلیه نظام های تدوین شده در کشور می باشد از طرف دیگر وجود نیروی انسانی متخصص جهت پیاده نمودن دقیق نظام های تدوین شده، از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشد. در این زمینه می توان با به کارگیری نیرو های باتجربه و دارای تحصیلات آکادمیک نسبت به رفع این نقیصه اقدام نمود. حال آنکه ارتباط نزدیک و تنگاتنگ با دانشگاه ها و موسسات تحقیقاتی و بها دادن به بخش تحقیق و توسعه و استفاده عملی از تجربیات بخش خصوصی و دخالت دادن تشکل ها در تصمیم گیری و تصمیم سازی می تواند در این بخش بسیار تاثیر گذار می باشد. در همین رابطه توجه به توسعه مهندسی و رعایت اخلاق حرفه ای از سوی عوامل ذینفع همبسیار اثر گذار است.
۴. تشکلهای مهندسی، صنفی، حرفه ای کشور که نمایندگان بخش خصوصی در پروژه های سبز و اجرایی کشور هستند، رسالت و مسئولیت خطیری در توسعه و اعتلای این نظام به عهده دارند. لازم است این تشکلهای با بررسی و برنامه ریزی اصولی و همه جانبه مسیر رشد و تعالی پروژه های سبز و اجرایی کشور را به درستی تبیین کنند و راهکارهای لازم را تشخیص دهند و به اجرا گذارند کارفرمایان، دستگاههای اجرائی، سرمایه گذاران، مدیران و مجریان طرحها و پروژه ها، تأمین کنندگان، مهندسان مشاور، پیمانکاران و سایر عناصر مرتبط، در تبیین رسالت و تعهد این نظام نقش اساسی دارند توجه به جایگاه و نقشی که تشکل های حرفه ای و صنفی به عنوان یکی از عوامل ذینفع مهم و تاثیر گذار حائز اهمیت است.
۵. توجه به اهمیت توسعه پایدار و روشهای تأیید شده جهانی در مدیریت پایدار پروژه ضروری است. پروژه های سبز و اجرایی کشور بایستی با در نظر گرفتن منافع کلیه ذینفعان زمینه حفظ محیط زیست، و محافظت از منابع کمیاب را تأمین نماید.
۶. یکی از عوامل موفقیت و ترقی مدیران و در کشور ما در کلیه دستگاه های اجرایی ارایه بیان کاری در حوزه عمرانی می باشد هر چند که ممکن است وظیفه تخصصی دستگاه مربوطه چیز دیگری باشد و بر همین اساس مدیران ارتقا

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

می یابند در این رابطه بایستی بازنگری در ارزیابی صلاحیت عوامل اجرایی طرح ها و پروژ های عمرانی، جلوگیری از موازی کاری، انجام کارهای تخصصی توسط دستگاه های اجرایی و تعیین صلاحیت این دستگاه ها صورت پذیرد هر چند که این موضوع در برنامه های توسعه به وضوح عنوان شده لکن توجه جدی به این موضوع نمی شود.

۷. در رابطه با استفاده از فناوری های بروز و جدید دنیا و استفاده از تجربیات دیگر کشورها، اعزام نیروی انسانی متخصص به کشور هایی که در این زمینه پیشرو می باشند بررسی و فراگیری روشهای جدید اجرا گزینه ای می باشد که از جانب ارشد دستگاه های اجرایی و معاونت نظارت راهبردی ریاست جمهوری بایستی همواره مد نظر باشد. البته با وجود شرایط سیاسی موجود و برقراری تحریم های بین المللی عمدتا از جانب کشورهای صاحب تکنولوژی کمی مشکل به نظر می رسد لکن توجه ویژه با اصل آموزش عوامل در این نظام نباید فراموش گردد.

۸. طی سال های گذشته، تمام قوانین و مقررات تنظیمی و تصویبی کشور در راستای استفاده هرچه بیشتر از توان داخلی بوده، بر همین اساس قوانینی مانند قانون حداکثر استفاده از توان داخلی تصویب شد که نقطه قوت و اتکای پروژه های سبز و اجرایی است و در برنامه چهارم نیز تاکید بر همین نکته شده بود. یعنی ارتقای توان و سهمییمانکاران داخلی در اجرای پروژه ها و برای بررسی این موضوع بایستی قوانینی که بسترساز فعالیت مؤسسات و شرکتهای خصوصی است به شیوه مطلوب اصلاح و تکمیل شود به نحوی که علاوه بر حمایت از فعالیتهای اقتصادی، در جهت کوچک سازی دولت گام بردارد در این رابطه لازم است شیوه اجرای قوانین و مقررات بومی سازی اجرای طرح های توسعه و انتقال فناوری و حمایت از توان داخلی (مانند قانون حداکثر استفاده از توان داخلی و یا قانون تسهیل و نوسازی صنایع و مانند اینها) بازنگری و موانع اجرای آنها شناسائی و در صورت لزوم اصلاحات لازم در آنها و آئین نامه های اجرائی مربوطه بعمل آید تا با ضمانت های اجرائی لازم به نحو اصولی به اجرا گذاشته شود.

۹. محدودیت های قانونی و قوانین متعدد و دست و پاگیر دولتی مانع دیگری بر سر راه اجرای پروژه های سبز و اجرایی می باشد. اصلاح قوانین مربوط به صادرات و واردات، کوتاه تر نمودن فرآیند جذب سرمایه گذاران خارجی و ساده تر نمودن نظام اداری در مؤسسات و اداره هایی ذیربط مانند معاونت نظارت راهبردی ریاست جمهوری (سازمان برنامه و بودجه)، گمرک، بانک مرکزی و وزارت امور خارجه، از جمله اقداماتی است که جهت برطرف نمودن محدودیت های قانونی حائز اهمیت ویژه ای می باشد.

۱۰. تغییرات زودگذر مدیران سازمان ها و نهادهای دولتی و عدم هماهنگی بین وزارتخانه ها و ارگان های مختلف نیز باعث عدم شفافیت روش انجام فعالیت های عمرانی و اجرایی می گردد.

۱۱. مقررات حاکم بر اجرای طرحهای توسعه مانند پروژه های سبز اجرائی کشور، نظام برگزاری مناقصات، رویه های تشخیص صلاحیت و ارجاع کار، تعهدات قراردادی و چگونگی نظارت بر انجام این تعهدات، شالوده روابط میان عوامل پروژه های سبز و اجرایی است. تعادل منطقی در این روابط و رعایت عدالت و حقوق متقابل براساس منافع ملی، ضرورت رشد و توسعه نظام است. لازم است با بازنگری و اصلاح و تکمیل این قوانین و مقررات و رویه ها، زمینه گسترش عدالت و سلامت و رشد و تعالی برای عوامل این نظام فراهم گردد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۱۲. تأمین و پرداخت به هنگام اعتبارات طرحها و پروژه های توسعه کشور از وظایف و تعهدات مجلس و دولت است . بی توجهی به این تعهدات یکی از موانع پیش روی انجام طرحهای توسعه و یکی از مشکلات اساسی پروژه های سبز و اجرایی کشور است . بررسی اصولی و برنامه ریزی واقع بینانه برای تأمین اعتبارات لازم و ملاحظه روشهای مختلف تأمین مالی طرحهای توسعه ، از ضروریاتی است که باید بدان توجه شود . پروژه های سبز و اجرایی کشور بدون حمایت نظام بانکی به منظور تأمین تسهیلات مالی و اعتباری و صنعت بیمه به منظور پوشش ریسکهای گسترده در این نظام توان ارتقاء و توسعه را نخواهند یافت . لازم است در قوانین و مقررات نظام بانکی و بیمه ای کشور و موارد مرتبط با تسهیلات و تأمین اعتبارات مورد نیاز پروژه های سبز (مانند چگونگی استفاده از حساب ذخیره ارزی و افتتاح اعتبارات اسنادی ارزی و ریالی و مانند اینها) به گونه ای اصلاح و تکمیل شوند که حداکثر تسهیل لازم برای این نظام در اجرای طرحهای توسعه کشور ایجاد گردد.

۱۳. سازمانها ، مؤسسات و بنگاههای خصوصی فعال در عرصه پیمانکاری اعم از مهندسان مشاور ، طراحان ، سازندگان و پیمانکاران اجرائی لازم است که از رسالت خویش در ایفای تعهدات و مسئولیتهای ملی در راستای توسعه پایدار کشور آگاه بوده و به ضرورت ظرفیت سازی و ارتقای توانمندی سازمانهای خود که لازمه توسعه این نظام است اعتقاد داشته باشند .

۱۴. اجرای درست و اصولی اصل ۴۴ قانون اساسی و توجه ویژه به این اصل مهم و اساسی می تواند زمینه ساز حضور حداکثری بخش خصوصی که دارای پتانسیل های فراوان مادی و انسانی است در جهت تحقق اهداف پروژه های سبز و اجرایی کشور باشد و بایستی تهمیدات لازم در این خصوص اندیشیده شود ضمن اینکه بایستی در تنظیم اسناد و برنامه های توسعه بایستی واقع بینانه عمل کرد و از آرمان گرایی خودداری نمود.

۱۵. منافع ملی در کشور ما جدی گرفته نمی شود و منافع شخصی بر آن ارجحیت دارد که این موضوع در تعریف پروژه هایی جهت تأمین منافع افراد و گروه ها و مقادیر تغییر کارها در قراردادها در برخی پیمان ها به روشنی دیده می شود لاجرم بایستی منافع ملی به عنوان یک هدف متعالی برای همه عوامل پروژه های سبز و اجرایی از دستگاه های اجرایی تا مشاورین ، پیمانکاران و سایر عوامل ذینفع در نظر گرفته شود تعامل با دولت ، مجلس و قوه قضائیه ، دفاع از حقوق صنفی با رعایت منافع ملی و هدایت پروژه های سبز و اجرایی در راستای توسعه پایدار کشور از زمره وظایف و مسئولیتهای این نهادهای مدنی است.

۱۶. فرهنگ سازی برای تحول دیدگاههای بنیادین جامعه ضروری است بعد از زلزله های متعدد در کشور نوع نگاه مردم جامعه به کیفیت اجرای پروژه ها تغییر کرده و جهت تنویر افکار عمومی بایستی با همکاری رسانه ملی در جهت تحقق اهداف این نظام فرهنگ سازی شود و برای کلیه عوامل ذینفع و شاید برای همه آحاد جامعه هیبانی روشن ، شفاف و قابل درک متناسب با نوع مخاطب از این نظام ارایه گردد .

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۱۷. نقش صنعت بیمه و بانک هادر پذیرش ریسک طرح ها و تامین منابع مالی اجرای طرح های سرمایه گذاری بسیار کم رنگ است در حالی که در اکثر کشور های دنیا بیمه ها و بانک ها نقش اساسی در این موضوع دارند بدین منظور لازم است که جایگاه و نقش بیمه به منظور بالا بردن کیفیت و کاهش زمان اجرای طرح ها بازنگری شود.

۱۸. باتوجه به فعالیت دو پروژه های سبز و اجرایی و پروژه های سبز و مهندسی در پروژه های عمرانی بخش دولتی و خصوصی با محوریت دفتر پروژه های سبز و اجرایی معاونت نظارت راهبردی ریاست جمهوری و مرکز تحقیقات ساختمان مسکن لازم است به منظور بالا بردن بهره وری و افزایش سطح نظارت در پروژه های عمرانی با ادغام این دو نظام ضمن جلوگیری از موازی کاری اقدامات لازم در خصوص استفاده بیشتر از پتانسیل بخش خصوصی علمی الخصوص در مناطق محروم بعمل آید.

مراجع

- [۱] سازمان برنامه و بودجه، پروژه های سبز و اجرایی طرح های عمرانی کشور، ۱۳۶۷
- [۲] سازمان برنامه و بودجه، پروژه های سبز و اجرایی طرح های عمرانی کشور، ۱۳۷۵
- [۳] سازمان برنامه و بودجه، پروژه های سبز و اجرایی طرح های عمرانی کشور، ۱۳۸۵
- [۴] قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
- [۵] برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشور
- [۶] برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشور
- [۷] آیین نامه تشخیص صلاحیت مشاوران سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، ۱۳۸۵
- [۸] آیین نامه طبقه بندی و تشخیص صلاحیت پیمانکاران سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، ۱۳۸۱
- [۹] آیین نامه نحوه انتخاب و ارجاع کار به مشاوران سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، ۱۳۸۳
- [۱۰] شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمان سازمان برنامه و بودجه
- [۱۱] موافقتنامه سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ۱۳۸۱، پیوستها، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمان
- [۱۲] آیین نامه استاندارد های اجرای طرح های عمرانی، ۱۳۵۲
- [۱۳] قانون محاسبات عمومی کشور
- [۱۴] وزارت مسکن و شهرسازی، قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان ۱۳۷۵
- [۱۵] سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، گزارش نظارتی طرح های عمرانی ۱۳۸۵-۱۳۸۸
- [۱۶] عباس نصر، جایگاه مشاور و مشاوره در نظام اجرایی کشور، مجله آموزه، شماره ۱۳، ص ۳۶
- [۱۷] مهندسین مشاور گذر راه، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی، تدوین ماتریس فعالیت و مسئولیت در سامانه پدید آوری
۱۳۸۹،
- [۱۸] منوچهر شیبانی اصل، مدارک و ضوابط فنی ساختمان، مجله بنا، شماره ۸، دی ۱۳۷۷، ص ۸۵
- [۱۹] طرح های عمرانی خواب خرگوشی، حرکت لاک پشتی، مجله توسعه، خرداد ۱۳۸۰، ص ۳۰

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

- [۲۰] دکتر یحیی حسینعلی پور، افشین ابراهیمی، آسیب شناسی مدیریت پروژه های ساختمانی ایران، مجله نمایه، ص ۳۱
- [۲۱] مشکلاتی پیرامون رتبه بندی و تشخیص صلاحیت و طبقه بندی پیمانکاران، پیام آبادگران، شماره ۲۰۶، اردیبهشت ۱۳۸۳
- [۲۲] آرش داور پناه، ناصر شکیبی، نگاهی به پروژه های سبز و اجرایی کشور، نمایه، ص ۴۵
- [۲۳] گفت و گو با آقای مهندس تفضلی معاون امور فنی سازمان مدیریت، ارزیابی کیفی پروژه های عمرانی، هفته نامه برنامه، سال پنجم، مرداد ۱۳۸۵